

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 5. listopadu 2024 ve věci č. 37324/16 – *Miron proti Rumunsku*

Senát čtvrté sekce Soudu rozhodl jednomyslně o neporušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož samosoudkyně v trestním řízení sice opětovně nevyslechla některé svědky, kteří již byli vyslechnuti jiným samosoudcem dříve, než případ převzala, avšak vyslechla klíčovou svědkyni, opírala se o řadu klíčových listinných důkazů a měla k dispozici i zvukové záznamy dříve podaných výpovědí.

I. Skutkové okolnosti

V roce 2012 byla stěžovatelka obžalována, spolu se čtyřmi dalšími osobami, z padělání podpisu svého nadřízeného a zneužití pravomoci. Samosoudce, kterému věc napadla na prvním stupni, provedl výslech stěžovatelky i dalších obžalovaných a několika svědků. Poté došlo ke změně samosoudce, který provedl výslech dalšího svědka, a následně byla věc přiřazena opět jiné samosoudkyni, M. M. O., která řízení na prvním stupni uzavřela, přičemž vyslechla ještě tři další svědky (včetně dvou již dříve odsouzených spoluobviněných stěžovatelky). Celkově tedy v rámci první instance vedli hlavní líčení tři různí samosoudci. Poté, co bylo jednání dvakrát odročeno, aby mohla stěžovatelka upřesnit své důkazní návrhy, navrhla provedení nových listinných důkazů a výslech dvou nových svědků. Žádné návrhy týkající se opětovného vyslechnutí před soudem již vyslechnutých svědků stěžovatelka nevznesla. Samosoudkyně M. M. O. o každém z návrhů stěžovatelky odůvodněně rozhodla a po dokončení dokazování vynesla odsuzující rozsudek. Odvolací soud poté znovu přímo vyslechl jak stěžovatelku, tak jejího obhájce a jednu spoluobviněnou. Ta uvedla, že setrvává na své výpovědi. Další spoluobviněná využíla i před odvolacím soudem svého práva nevypovídat.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

Stěžovatelka namítala, že trestní řízení proti ní bylo nespravedlivé, protože vnitrostátní soudy nerespektovaly zásadu bezprostřednosti, neboť samosoudkyně M. M. O., která vynesla odsuzující rozsudek, nevyslechla přímo všechny svědky, kteří svědčili proti stěžovateli.

a) Obecné zásady

Soud připomněl, že důležitým aspektem spravedlnosti trestního řízení je možnost obviněného být konfrontován se svědky v přítomnosti soudce, který má ve věci rozhodnout. Na základě zásady bezprostřednosti tak musí v trestní věci rozhodovat soudci, kteří byli přítomni celému řízení a procesu shromažďování důkazů (*Cutean proti Rumunsku* č. 53150/12, rozsudek ze dne 2. prosince 2014, § 61). To však neznamená, že složení soudu nemůže být v průběhu řízení změněno (*P. K. proti Finsku*, č. 37442/97, rozhodnutí ze dne 9. července 2002). Mohou nastat zcela zjevné administrativní nebo procesní události, které znemožní, aby se soudce nadále účastnil projednávání věci. V takovém případě je třeba přijmout opatření, která zajistí, aby soudci, kteří převezmou projednávání věci, plně porozuměli důkazům a argumentům, např. tím, že jim budou poskytnuty přepisy jednání, u nichž není pochyb o věrohodnosti svědků, nebo že bude uspořádáno nové jednání, na němž budou soudu v novém složení předloženy příslušné argumenty nebo jehož se zúčastní důležití svědci (*Cutean proti Rumunsku*, cit. výše, § 61; *Škaro proti Chorvatsku*, č. 6962/13, rozsudek ze dne 6. prosince 2016, § 24). Vady prvoinstančního řízení navíc může za určitých okolností napravit i vyšší soud (*Chernika proti Ukrajině*, č. 53791/11, rozsudek ze dne 12. března 2020, § 51–53, 76).

b) Použití těchto zásad na projednávanou věc

Soud postupně přezkoumal, do jaké míry samosoudkyně M. M. O., která vynesla rozsudek odsuzující stěžovatelku v prvním stupni, přímo vyslechla spoluobviněné stěžovatelky a svědky, dále do jaké míry stěžovatelka zpochybnila jejich věrohodnost, a konečně, jaká opatření v tomto ohledu M. M. O. přijala ve vztahu k procesnímu postoji stěžovatelky. Zároveň Soud zkoumal i opatření, která v tomto směru přijal odvolací soud.

Soud konstatoval, že z odůvodnění rozhodnutí vnitrostátních soudů je zřejmé, že v případě hrály klíčovou roli zejména listinné důkazy, doplněné o svědecké výpovědi, kde obzvláště důležitou roli sehrála již dříve odsouzená spoluobviněná stěžovatelky a zároveň její bývalá podřízená N. G. Tu samosoudkyně M. M. O. sama vyslechla. Stěžovatelku a jejího obhájce pak přímo vyslechl odvolací soud. Role ostatních svědků, kteří nebyli vyslechnuti ani samosoudkyní M. M. O., ani následně odvolacím soudem, byla v odůvodnění odsuzujících rozsudků velmi omezená. Stěžovatelka navíc nijak nezpochybnila věrohodnost těchto znovu nevyslechnutých svědků, ani jinak možnost jejich opakovaného výslechu před samosoudkyní M. M. O. nezmínila, a to přestože M. M. O. dvakrát odročila jednání, aby stěžovatelce umožnila upřesnit její důkazní návrhy. V odvolání pak sice stěžovatelka vznesla námitku týkající se zásady bezprostřednosti, neupřesnila však, které svědky měla M. M. O. opakovaně vyslechnout, ani nepožádala, a to ani podpůrně, aby některé svědky znovu vyslechl přímo odvolací soud.

Soud tedy uzavřel, že procesní jednání stěžovatelky, která měla několik možností požádat o nový výslech svědků, kteří již byli vyslechnuti v řízení před převzetím případu samosoudkyní M. M. O., nesvědčí o tom, že by skutečně zpochybnila jejich věrohodnost. Vnitrostátní soudy navíc z vlastní iniciativy vyslechly přímo spoluobviněnou a zvláště důležitou svědkyni N. G. Za těchto okolností bylo použití záznamů výpovědí ostatních svědků soudy při jejich rozhodování slučitelné s požadavky práva na spravedlivý proces a nenarušilo podstatu tohoto práva. Soud navíc poznamenal, že dodatečnou záruku mohla v tomto případě představovat i dostupnost zvukového záznamu vedle písemného záznamu těchto dalších svědectví.

K porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy tedy nedošlo.